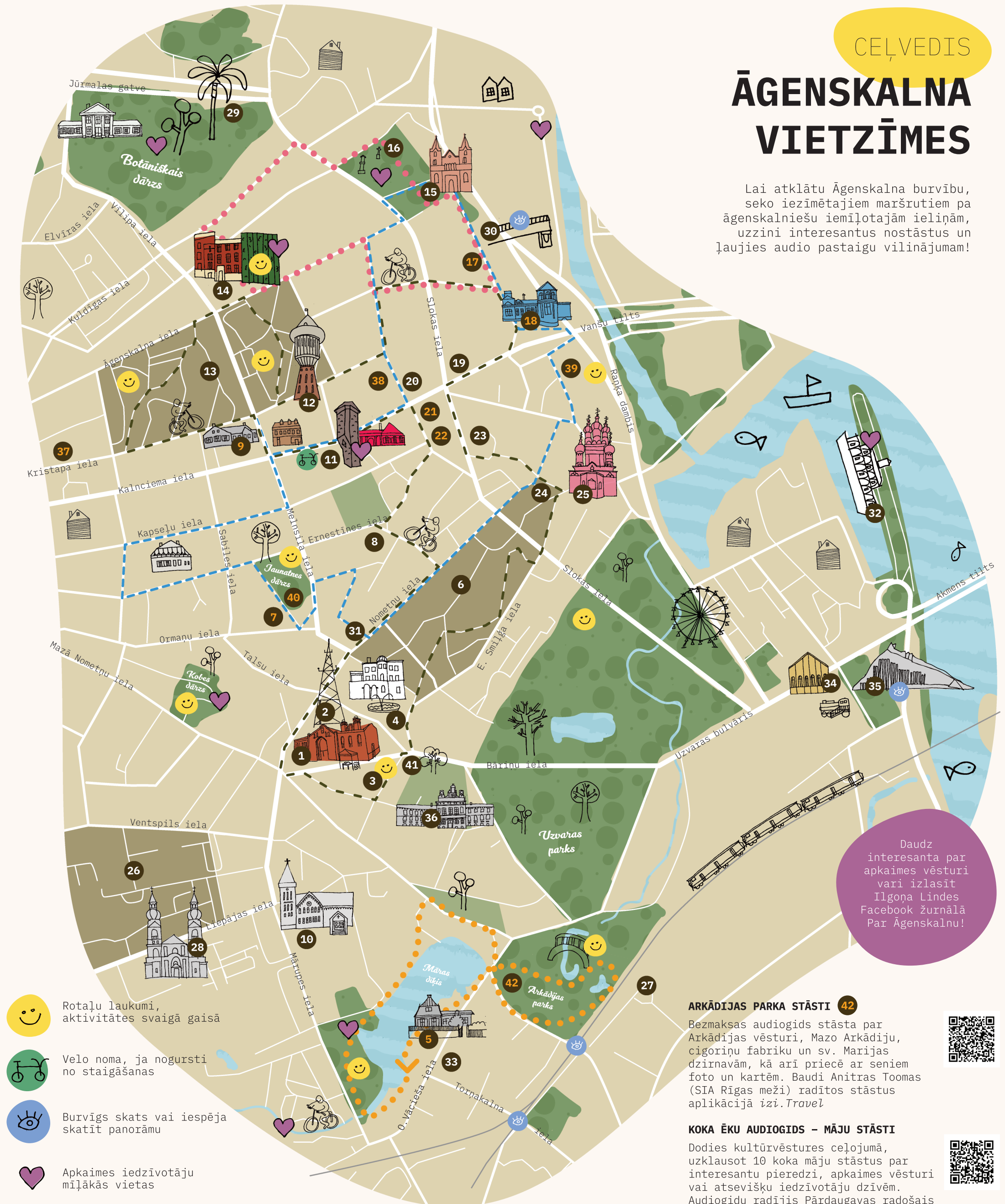

ĀGENSKALNA VIETZĪMES

Lai atklātu Āgenskalna burvību,
seko iezīmētajiem maršrutiem pa
āgenskalniešu iemīļotajām ieliņām,
uzzini interesantus nostāstus un
ļaujies audio pastaigu vilinājumam!

Rotaļu laukumi,
aktivitātes svaigā gaisā

Velo noma, ja nogursti
no staigāšanas

Burvīgs skats vai iespēja
skatīt panorāmu

Apkāmes iedzīvotāju
mīlākās vietas

MARŠRUTI

ĀGENSKALNA VIETZĪMES

NOSKAŅU MEDĪBU TAKA

KOKA ARHITEKTŪRA

AUDIO PASTAIGAS

SAJŪTU MARŠRUTS – OJĀRA SOĻI 5

Noskenē QR kodu un dodies dzejas,
mūzikas un dabas piedzīvojumā pa
dzejnieka Ojāra Vācieša mīlajām vietām.
Pastaiga sākas skvērā pie Māras diķa,
kas blakus adresei (līdzās O. Vācieša
15). Audiogidu radījis Pārdaugavas
radošais centrs, aktieris Jānis Kronis
un draugi.

ARKĀDIJAS PARKA STĀSTI 42

Bezmaksas audiogids stāsta par
Arkādijas vēsturi, Mazo Arkādiju,
cigoriņu fabriku un sv. Marijas
dzirnavām, kā arī priecē ar seniem
foto un kartēm. Baudi Anitras Toomas
(SIA Rīgas meži) radītos stāstus
aplikācijā izi.Travel

KOKA ĒKU AUDIOGIDS – MĀJU STĀSTI

Dodies kultūrvēstures ceļojumā,
uzklausot 10 koka māju stāstus par
interesantu pieredzi, apkāmes vēsturi
vai atsevišķu iedzīvotāju dzīvēm.
Audiogidu radījis Pārdaugavas radošais
centrs, dramaturģe Sandija Santa un
draugi.

Kristapa 2/4 37 Kalnciema kvartāls 9
Baložu 17 38 Hāgena muiža (Švarcmuiža) 18
Daugavgrīvas 11 39 Baložu 10 21
Baložu 8 22 Lapu 17 un 19 7 Lapu 24 40

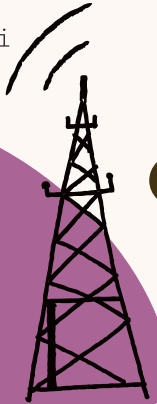
KALNCIEMA KVARTĀLA KOKA ARHITEKTŪRA 9

Kvartāla kafejnīcā palūdz Ingas
Karlštrēmas radīto audiogidu un dodies
pastaigā, lai uzzinātu par Kalnciema
kvartāla koka arhitektūras mantojumu.

1 Āgenskalna tirgus ir apkaimes sirds jau vairāk nekā 100 gadu, taču 19. gs. beigās šī vieta bija tuksnesīga nomale. Tirgotāji te sāka rosību 1898. gadā, taču savu lepnumu – R. Šmēlinga projektēto paviļjonu (1925) – apkaime iemantoja tikai pēc kara./Nometņu 64/

2 Iespaidīgais, 110 m augstais **TV tornis** šurp ir atvests no tālās Kaspijas jūras, jo oriģināli paredzēts naftas urbšanai. Kad notika TV centra pirmā pārraide (06.11.1954.), visā Rīgā esot bijuši vien 20 televizori!

Viena no pirmajām TV STUDIJĀM PSRS atradās Āgenskalnā, Nometņu 62

3 Friča Brīvzemnieka pamatskola (1911) ir viena no 14 R.Šmēlinga projektētajām Rīgas skolām. Pie tās tagad ierīkots varen jauks rotaļu un sporta laukums! /Zeļļu 4/

4 Smiļģa māja, kur mīt **Teātra muzejs** un **Dirty Deal Teatro**, pārsteidz ar neparastiem stāstiem un interjeru! Būdam inženieris, E. Smiļģis pats piedalījies nama projektēšanā. Arī pagalmā ir kā eksotiska oāze ar strūklaku un iespaidīgām I.Blumberga dekorācijām operai Burvju flauta! /E.Smiļģa 37/39/

5 Mājā, kur ir **Ojāra Vācieša muzejs**, savulaik dzīvojis arī Rutku Tēvs, kura romānos par vella kalpiem aprakstītie notikumi risinās tepat pie Māras diķa. /O. Vācieša 6A/

6 Apbūves fragments ar seno ielu tiklojumu, iekšdārziem un gleznainiem namiņiem ir unikāla vērtība, kas saglabājusies no 18.-19. gs. Senās ieliņas ir tik līkumotas, lai apietu kāpas un zirgam vezums nebūtu jāvelk kalnā. /Starp Nometņu, Talsu, E.Smiļģa un Meža ielu/

7 Unikāls arhitekta E.Laubes **nordiskā jūgendstila** koka arhitektūras paraugs (1911). /Lapu 17/

8 Āgenskalna Valsts ģimnāzija ir viena no Latvijas senākajām skolām, kas darbojas vēl šodien. Tās pirmsākumi iesniedzas 17. gs. beigās. /Lavīzes 2A/

9 Kalnciema kvartāls ir ļoti iecienīta atpūtas vieta, kas priecē ar brīvdabas pasākumiem un unikālu koka arhitektūru, arī vienīgo R.Šmēlinga koka ēku Melnsila ielā 11(1897), kas saglabājusies līdz mūsu dienām. /Kalnciema 35/

10 Āgenskalna baptistu baznīca (1916) vien nesen atguva savu torņa smaile, ko padomju vara nojauca, kad iekārtoja dievnamā televīzijas studiju. Starp citu, torņa baznīcai nebija arī pastāvēšanas sākumā – to uzbūvēja 20 gadus vēlāk (1936). /Mārupes 14/

11 Hartmaņa muiža ir celta 18. gs. beigās kā ārpilsētas vasaras māja. Savulaik baroka muižiņa piederējusi angļu tirgotājam un rātskungam Džeikobam Kolinzam, kurš tai piebūvējis pat deju zāli (tagadējā ēkas daļa pa labi no ieejas). /Kalnciema 28/

12 V.Bokslafa projektētais ūdenstornis (1910) sākumā bija krietni zemāks. 30tajos gados tas vairs nespēja apgādāt ar ūdeni jaunceltņu augšstāvus, tāpēc tika īstenots pasaulē vēl nepieredzēts inženierijas brīnums – torņa augšdaļu pacēla ar domkratiem un, nepārtraucot ūdensapgādi, uzmūrēja par 7,5 m augstāku! /Alises 4/

13 Nekas vairs neliecina, ka šeit bija Švarcmuižas augstākā kāpa ar rodeļbāni, kur pirmo reizi izmēģināts Tobogans – 4 vīru ragavas ar stūri. Kāpu noraka, lai uzceltu Rīgas pirmo blokmāju mikrorajonu-**Āgenskalna priedes** (1958).

14 Rīgas Valsts vācu ģimnāzija (1931) var lepoties ne vien ar izciliem absolventiem, bet arī iespaidīgu liepu dzīvžogu, strūklaku un jauku rotaļu laukumiņu pagalmā. Starp citu, mazie vārtiņi vienmēr ir vaļā! /Āgenskalna 21/

Mums ir augstākais DZĪVŽOGS Ziemeļeiropā

15 Vai zināji, ka 19. gs. vidū celtajai **Mārtiņa baznīcai** agrāk bija tikai viens tornis? 1888. gada pārbūvē to nojauca, vietā uzceļot plašu priekštelpu ar mums labi pazīstamajiem diviem torņiem. /Slokas 34/

16 Mārtiņa kapos atdusas vairāki ievērojami cilvēki, arī komponists Emīls Dārziņš un pirmais latviešu politiķis, uzņēmējs, mecenāts un nacionālās identitātes pamatu būvētājs **Jānis Šteinhausers** (1705-1779). lsm.lv vari noskatīties viņam veltītu filmu “Šteinhausers un Blūms”. /Krēslas 1/

17 Pusmuižnieka nams, iespējams, ir viena no senākajām koka ēkām Rīgā. Tā attēlota jau Hāgenu muižas zemju kartē (1757). /Daugavgrīvas 28/

18 Āgenskalns jeb Hagensberg iemantoja savu nosaukumu tieši no šīs muižiņas (tagadējā **Švarcmuiža**), ko 17. gs. Daugavas stāvkrastā uzcēla Heinrihs Hāgens. Vēlāk te saimniekoja augsti skolotie Bēreni, pie kā regulāri viesojās apgaismības filozofs J.G.Hāmanis un J.G.Herders. Tad arī pie muižas izveidoja gleznainu parku ar Filosofo gāti – īpašu celiņu apcerīgām pastaigām. /Daugavgrīvas 21/

19 Valsts Arhīva ēka (1913), kuras fasādi rotā reta Rīgas ģerboņa versija, ir VEF šūpulis, jo te atradās slavenās fabrikas pirmsākums – Pasta un telegrāfa centrāles mehāniskās darbnīcas. /Slokas 16/

Baptistu baznīcas jaunā torņa smaile sver 10 TONNAS

Slavenā rūpnīca VEF aizsākās Arhīva ēkā

20 Vecajā tiesas mājā senāk bija lepns īres nams, kur pēc atgriešanās no trimdas 1920. gadā neilgi dzīvoja Rainis ar Aspaziju. Te mitis arī Haralds Blaus – pirmais olimpiskās medaļas ieguvējs no Latvijas teritorijas. /Baložu 14/

21 Agrā jūgendstila savrupmājā **Villa Fyn van Draat** (1901), kas veidota pēc vācu arhitekta A.Gizekes skicēm, savulaik dzīvoja komponists un rakstnieks Mārgers Zariņš. /Baložu 10/

Ūdenstornā tvertnes tilpums ir DIVI MILJONI LITRU

Āgenskalnā ir gandrīz

arhitektūras pieminekļu

22 Namiņu, kur mīt Dēkainis, projektējis pirmais latviešu cilmes arhitekts **J.Baumanis** (Saeimas, Mūzikas akadēmijas, Valsts Bankas u.c. ēku autors). Savukārt kaimiņmājā nr. 8 pasaulē atzītais budistu mūks Kārlis Tenisons bija izveidojis **budistu tempļi** (1924-1931)./Baložu 12 un 8/

23 Pirms uzcēla **Metodistu baznīcu** (1930), tās draudze irēja telpas no Āgenskalna saviesīgās biedrības. Viēni rīkoja balles, otri – dievkalpojumus. Savukārt padomju gados metodisti bija aizliegti un baznīcā mājaja luterāņu draudze. /Slokas 6/

24 K.Pēkšēna projektētais **Pečaka nams** (1903) ir viens no interesantākajiem gotiskā eklektisma paraugiem Rīgā. Starp citu, te mājō ļoti jaukas kafejnīcas. /Meža 4a/

25 Sv. Trijādības baznīca (1895) ir viena no greznākajām krusta kupola baznīcām Latvijā. Sendienās tās krāsojums esot bijis vēl spilgtāks - ar rozā, violetu, gaiši zilu un zelta krāsu. /Meža 2/

26 Pēc R. Šmēlinga vērienīgā projekta (1910) celtā **P. Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca** savulaik bija tik progresīva, ka radās pat iecere turp pārcelt Tērbatas universitātes Medicīnas fakultāti. /Pilsonu 3/

27 Komunistiskā terora upuru piemiņas vieta ar preču vagonu un akmens tēliem ir veltīta 1941. gada jūnija deportācijām.

28 Sv. Alberta katoļu baznīca (1903) ir viena no lielākajām katoļu bazilikām Latvijā. Tā celta par godu Rīgas 700 gadu jubilejai, tomēr tās vārds nav saistīts ar Rīgas dibinātāju bīskapu Albertu, bet gan 13. gs. katoļu filozofu – sv. Albertu Lielo. /Liepājas 38/

29 LU Botāniskajā dārzā atrodas ne vien bagātīga augu valsts, bet arī Volfšmita muižas ēku paliekas (1824). Volfšmita kungs pazīstams kā Rīgas melnā balzama ražotājs, kurš izdomājis pildīt to oriģinālajās māla krūkās. /Kandavas 2/

30 Tilts uz nekuriem – dārga pilsētplānošanas kļūda ar burvīgu skatu urbānās romantikas cienītājiem!

31 Eklektiski dekoratīvā jūgendstila pērle (~1903) ir viens no skaistākajiem un skumjākajiem apkaimes namiem. Oriģinālais projekts ir gājis zudībā, taču tiek uzskatīts, ka tās autori ir Heinrihs Šēls un Fridrihs Šefels. /Nometņu 45/

SEKO APKAIMES KULTŪRAS DZĪVEI

- 1** Āgenskalna tirgus FB @Atirgus un agenskalnatirgus.lv
- 4** LKA Eduarda Smiļģa Teātra muzejs FB @SmilgaMaja Dirty Deal Teatro FB @dirtydealteatro
- 5** Ojāra Vācieša muzejs FB @vaciesamuzejs
- 9** Kalnciema kvartāls FB @Kalnciemaiela un kalnciemaiela.lv
- 12** Kultūrbārs Balodis FB @balodistorni
- 32** Mākslas centrs NOASS FB @noass.lv un noass.lv
- 33** Jāņa Akuratera muzejs FB @akurateramuzejs.lv
- 34** Dzelzceļa muzejs FB @latvianrailwaymuseum
- 35** Latvijas Nacionālā bibliotēka FB @lnb.lv
- 36** Kvadrifrons FB @kvadrifrons
- 40** Pārdaugavas radošais centrs FB @pardaugavasradosaiscentrs
- 41** RCB Āgenskalna filiālbibliotēka FB @Rigas Centrala biblioteka

"Āgenskalna vietzīmes" Nr. 3 (2023)
Ceļvedi veido Āgenskalna apkaimes biedrība
FB @agenskalnam / agenskalnam@gmail.com / agenskalnam.lv

ĀGENSKALNA
APKAIMES
BIEDRĪBA